

Dosarul nr. 2ra-297/22
2-20014554-01-2ra-04032022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Mitrofan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I.Dutca, A. Malîi, M. Guzun)

ÎNCHEIERE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Instituția Medico-Sanitară Publică „Institutul Mamei și Copilului”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Radu Robu și Tatiana Robu împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Institutul Mamei și Copilului”, intervenient accesoriu Viorelia Secieru cu privire la repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 03 februarie 2020, Radu Robu și Tatiana Robu au depus cerere de chemare în judecată împotriva Instituției Medico-Sanitare Publice „Institutul Mamei și Copilului” (în continuare IMSP „Institutul Mamei și Copilului”), solicitând încasarea sumei de 100000 lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că, la data de 26 aprilie 2019 s-au adresat IMSP „Institutul Mamei și Copilului” pentru efectuarea examinării medicale (intervenția medicală) și stabilirea stării fătului. În rezultatul investigațiilor efectuate de către angajații instituției pârâte, a fost constatată xxxxx și stabilită diagnoza xxxxx. Drept urmare a acestui diagnostic, i-a fost indicată xxxxx. Fiind părinți, nu au putut admite o eventuală xxxxx, inclusiv datorită atașării față de făt și apariției unei legături de dragoste încă de la primele semne de sarcină.

Reclamantii au precizat că, în data de xxxxx s-a născut xxxxx, absolut sănătos, fără anumite semnalmente ale acestui xxxxx.

Pe parcursul sarcinii au suportat multiple suferințe psihice, manifestate prin stare permanentă de stres dictată de „certitudinea” că o să crească și o să educe un xxxxx, stare ce a provocat nopți nedormite și a afectat starea de sănătate, fiind mereu în concediu medical și, în final, concediindu-se de la serviciu.

Reclamantii au opinat că, este vădită prezența răspunderii delictuale, or, componentele delictului civil au fost întrunite prin darea concluziei medicale neconforme și a indicației contrare stării de sănătate a pacientei, iar cazul derivă dintr-un serviciu medical necalitativ. Obligațiunea medicului constă în stabilirea justă și obiectivă a stării fătului, ceea ce nu a fost efectuat, iar concluziile și indicația ar fi condus la efecte grave ireversibile.

Prin hotărârea din 17 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Radu Robu și Tatiana Robu și s-a încasat din contul IMSP „Institutul Mamei și Copilului” în contul Tatiane Robu suma de 50000 lei cu titlul de prejudiciu moral; s-a încasat de la IMSP „Institutul Mamei și Copilului” în contul lui Radu Robu suma de 50000 lei cu titlul de prejudiciu moral; s-a încasat din contul IMSP „Institutul Mamei și Copilului” în contul statului suma de 100 de lei cu titlul de taxă de stat.

Prin decizia din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de IMSP „Institutul Mamei și Copilului” și s-a menținut hotărârea din 17 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma motivelor invocate în apel și a materialelor cauzei, a conchis că, soluția oferită de prima instanță este justă și argumentată, fiind în concordanță cu normele ce guvernează raportul juridic litigios.

Instanța de apel a punctat că, în urma investigației efectuate în perioada prenatală, medicii Centrului Național Sănătatea Reproduserii și Genetică Medicală nici nu au luat în calcul o asemenea maladie, xxxxx, dar au stabilit diagnoza cea mai gravă, xxxxx, care sub aspect fizic și intelectual are o dezvoltare diferită și afectează în mod diferit viața unui copil, indicând totodată pacientei Tatiana Robu și xxxxx.

La acest segment prima instanță just a conchis că, stabilirea unui xxxxx, duce la un efect irecuperabil și la o încălcare a art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Raportând circumstanțele cauzei la prevederile legale, instanța de apel a conchis că, urmare a diagnosticului stabilit fătului, xxxxx și a indicației medicale de xxxxx, ca orice viitoare mamă, Tatiana Robu, a fost profund afectată și tulburată de informația că xxxxx și a suportat multiple suferințe psihice, manifestate prin stare permanentă de stres. Or, sarcina și nașterea reprezintă evenimentele centrale, de importanță majoră, în existența oricărei femei, iar dispoziția psiho-emoțională pozitivă pe parcursul sarcinii este importantă, deoarece există legătura dintre starea fizică și psihică a mamei în timpul sarcinii și starea de sănătate a copilului.

Prin urmare, instanța de fond corect a conchis despre necesitatea compensării prejudiciului moral suportat atât de către mama Tatiana Robu, cât și de către tatăl Radu Robu, care este atașat afectiv față de copil în egală măsură ca și mama.

Instanța de apel nu a reținut alegațiile apelantului precum că, nu a fost stabilită legătura causală dintre faptă și prejudiciul solicitat, precum și că nu a fost probată existența prejudiciului moral. În acest sens, a menționat că, sarcina și nașterea unui copil reprezintă momente speciale pentru mame, în care acestea au nevoie de susținere fizică și emoțională, atât din partea familiei, cât și din partea specialiștilor responsabili pentru urmărirea sarcinii, dar nu de traumă, prin diagnoze eronate, care provoacă dezechilibre fiziologice și psihologice. Sarcina a prezentat în toate timpurile și în toate culturile împlinirea celei mai puternice tendințe instructiv-afective a femeii, constituind expresia supremă a autorealizării sale, atât în plan psihosomatic individual, cât și în plan social. Iar stabilirea xxxxx, duce la un efect irecuperabil pentru femeie și chiar pentru cuplu, suferințele psihice și respectiv prejudiciul moral fiind evidente în cazul dat.

Urmare celor relatate, instanța de apel a conchis că, soluția oferită de prima instanță privind compensarea parțială a prejudiciului moral este justă și argumentată,

având la bază cumulul probelor administrate, cărora le-a fost oferită apreciere juridică cuvenită.

La 03 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.1) și ulterior, la 04 martie 2022, în original (Vol.II, f.d.26), IMSP „Institutul Mamei și Copilului”, reprezentată de Irina Iacob, în bază de procură, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel a fost obligată să verifice corectitudinea constatării circumstanțelor de fapt ale cauzei; să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite, precum și cele care nu au fost stabilite; să verifice corectitudinea aplicării și interpretării normelor de drept material; să verifice corectitudinea respectării normelor de drept procedural; să aprecieze probele din dosar. Instanța de apel a înregistrat carențe grave la capitolul onorării acestor obligații, ceea ce a afectat grav legalitatea deciziei pronunțate. Legalitatea deciziei instanței de apel depinde în cea mai mare parte de modul în care aceasta și-a realizat obligațiile legale menționate.

Simpla invocare/reiterare a circumstanțelor, la care s-a limitat instanța de apel, nu presupune și verificarea/evaluarea acestora. Instanța de apel nu a verificat circumstanțele de fapt, ceea ce semnifică neexercitarea controlului judiciar pe acest segment.

Sub aspectul verificării circumstanțelor și raporturilor juridice stabilite și a celor care nu au fost stabilite, a reiterat că, instanța de apel nu a dat nicio apreciere circumstanțelor constatate de instanța de fond, intervenind doar cu o interpretare proprie. Instanța de apel a constatat circumstanțe, de fapt, nesusținute de un suport probator relevant și pertinent, depășindu-și competența, întrucât nu dispune de cunoștințele necesare în domeniu.

În ceea ce vizează obligația verificării circumstanțelor și raporturilor juridice care nu au fost stabilite, a declarat că, instanța de apel nu a invocat nimic în acest sens. Faptul se explică prin aceea că nu a dat nicio apreciere calitativă și cantitativă circumstanțelor constatate de către instanța de fond. La acest capitol, a atenționat că, există circumstanțe importante care au fost ignorate și neglijate atât de către instanța de fond, cât și de instanța de apel.

Recurentul a reiterat că, intimații Radu Robu și Tatiana Robu au solicitat tragerea la răspundere civilă delictuală pentru cauzarea unui prejudiciu moral prin diagnosticare eronată. La caz, forma de răspundere ce urmează să se aplice este răspunderea comitentului pentru fapta prepusului, prevăzută de art. 2005 din Codul civil. În esență, s-a solicitat tragerea la răspundere a IMSP „Institutul Mamei și Copilului, în calitate de comitent, pentru fapta comisă de angajatul acestuia Viorelia Secieru, care are calitatea de prepus. Aplicarea formei date de răspundere trebuie să se realizeze în baza următoarelor norme legale: generale - art. 1998 Cod civil și speciale - art. 2005 Cod civil. Obligarea la repararea prejudiciului moral suportat de către reclamanti/intimați este posibilă doar în condițiile în care se constată că prejudiciul moral a fost cauzat printr-o faptă ilicită comisă cu vinovăție de către prepus. În legătură cu aceasta, a atenționat că, însăși constatarea comiterii faptei ilicite prejudiciabile de către prepus și vinovăția acestuia, în cadrul prezentului

proces civil, este imposibilă, întrucât prepusul nu are calitatea procesuală civilă de parte în proces, însă doar de intervenient accesoriu. Mai mult, ignorarea/neglijarea acestui aspect ar constitui o încălcare a dreptului la apărare al prepusului, garantat de lege, Constituția RM și Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Suplimentar, instanța urma să se expună și asupra legăturii de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă ilicită și prejudiciul efectiv cauzat, ca circumstanță/condiție importantă pentru tragerea la răspundere civilă delictuală. Nici instanța de fond, nici instanța de apel nu au constatat aceste circumstanțe expres, dispunând astfel ilegal și neîntemeiat tragerea la răspundere civilă delictuală.

Referitor la obligația de verificare a corectitudinii aplicării și interpretării normelor de drept material, recurentul a subliniat că, instanța de apel nu a analizat și nu a oferit nicio apreciere modului în care instanța de fond a aplicat și a interpretat normele de drept material. Mai mult, instanța de apel s-a limitat doar la reiterarea celor trei articole din legislația civilă la care face referire și instanța de fond, ignorând totalmente norma legală de bază în temeiul căreia este posibilă tragerea la răspundere civilă delictuală a comitentului pentru fapta prepusului, adică art. 2005 Cod civil. Instanța de apel nu a verificat corectitudinea aplicării și interpretării normelor de drept material de către instanța de fond, ceea ce semnifică neexercitarea controlului judiciar pe acest segment.

Totodată, nici pentru argumentarea și întemeierea propriilor constatări și concluzii, instanța de apel nu a aplicat legea ce trebuia să fie aplicată, art. 2005 Cod civil. Din acest considerent, decizia pronunțată de către instanța de apel cade sub incidența prevederilor art. 432 alin. (1) și alin. (2) lit. a) Cod de procedură civilă, ceea ce denotă soluționarea greșită a cauzei.

În conținutul deciziei instanței de apel nu se atestă o identificare și evaluare concretă a probelor prezentate de către părți. Instanța nu oferă nici o explicație referitor la probele care au fost admise pentru soluționarea cauzei și probele care au fost respinse. Totodată, nu dă nicio apreciere dacă suportul probator în general a fost pertinent și suficient.

Referitor la mărimea despăgubirilor solicitate de către reclamânți, dispuse de instanța de fond și menținute de instanța de apel, a afirmat că, la evaluarea acestora trebuie de ținut cont de art. 2037 Cod civil.

Instanța de fond ilegal și neîntemeiat a dispus tragerea la răspundere civilă delictuală, în calitatea sa de comitent. La rândul său, instanța înregistrând abateri grave de la obligațiile sale procedurale, nu a realizat un control judiciar efectiv, menținând o hotărâre judecătorească ilegală cu încălcarea prevederilor legii procesual civile. Abaterile admise de către ambele instanțe au determinat încălcarea dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 CEDO, lipsindu-l de dreptul la o justiție efectivă.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților, conform scrisorii datate cu 04 martie 2022 (Vol.II, f.d.61) și a fost recepționată de către Viorelia Secrieru, conform avizului de recepție (Vol.II, f.d.65). Din adresa intimaților Radu Robu și Tatiana Robu a fost restituită instanței corespondența cu mențiunea „nereclamat” (Vol.II, f.d.63-64).

La 05 aprilie 2022, prin intermediul poștei (Vol.II, f.d.68), Viorelia Secrieru a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea admiterii

recursului, casării deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Alte referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 27 octombrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 03 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.1) și ulterior, la 04 martie 2022, în original (Vol.II, f.d.26).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale a instanței de apel către participanții la proces la data de 03 decembrie 2021, inclusiv prin intermediul poștei electronice, conform scrisorii (Vol.I, f.d.208-209). Astfel, recursul este declarat în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de IMSP „Institutul Mamei și Copilului”, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de IMSP „Institutul Mamei și Copilului”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității

constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de IMSP „Institutul Mamei și Copilului”.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Instituția Medico-Sanitară Publică „Institutul Mamei și Copilului” împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat